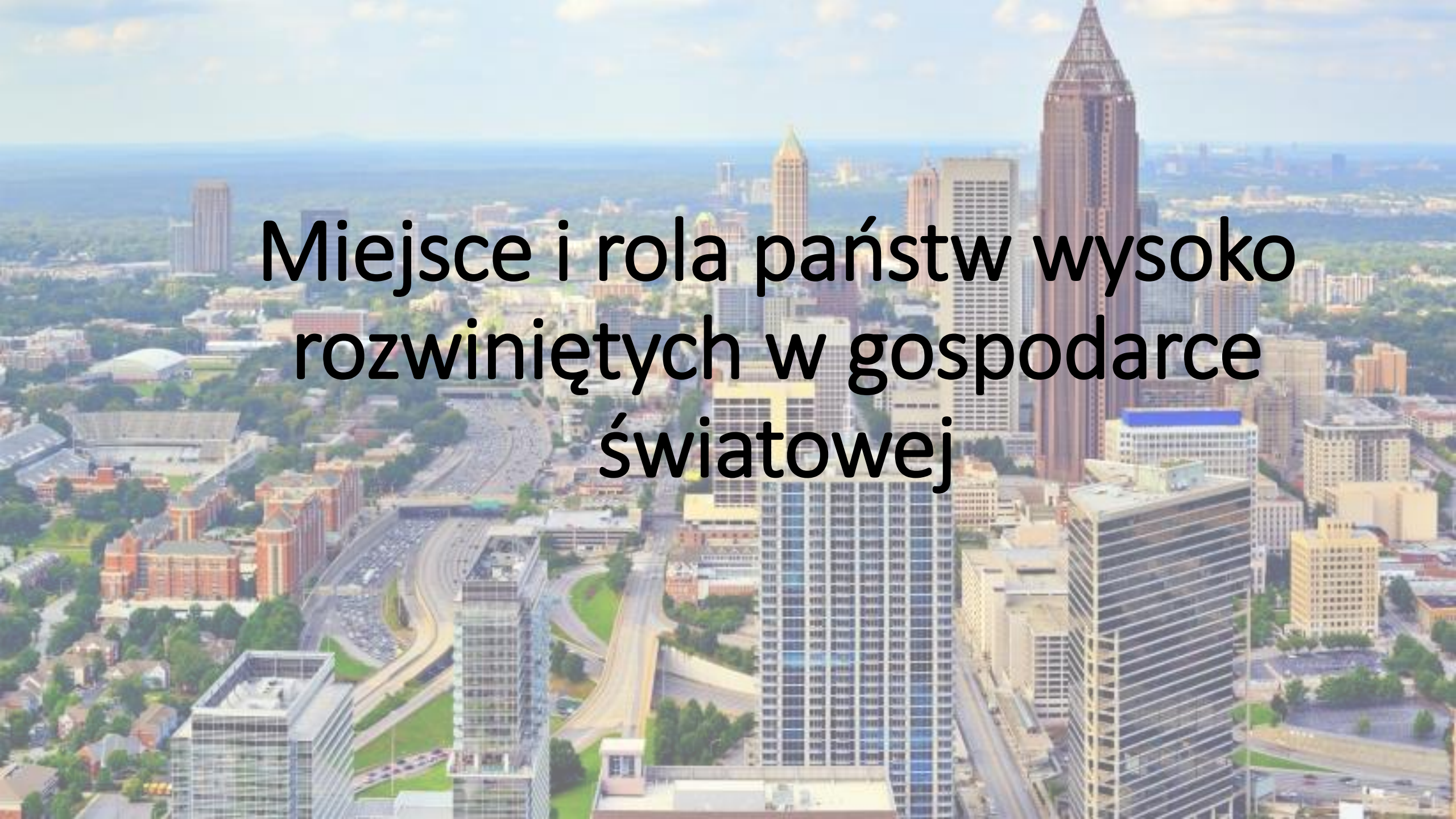

An aerial photograph of a city skyline, likely Atlanta, Georgia. The image shows a dense cluster of skyscrapers, including the prominent Georgia State Capitol building with its distinctive dome. A multi-lane highway with several overpasses and ramps is visible in the lower-left quadrant. The city is surrounded by green spaces and smaller residential or commercial buildings. The sky is blue with some light clouds.

Miejsce i rola państw wysoko rozwinętych w gospodarce światowej

Cele

- Wyjaśnienie kwestii związanych z krajami Globalnej Północy

W szczególności: opis KWR, ich rola w gospodarce światowej, wpływ na rozwój pozostałych państw, pozycja w gospodarce i wpływ na obecną sytuację gospodarczą na świecie

- Analiza danych statystycznych, wyciągnięcie wniosków oraz sformułowanie zależności np. dot. współpracy gospodarczej pomiędzy Globalną Północą i Południem

Plan

- Opis państw wysoko rozwiniętych (mapa, przykłady, podział wg HDI)
- Analiza struktury gospodarczej KWR (rolnictwo, przemysł, usługi – dane)
- Oficjalna Pomoc Rozwojowa (Official Development Assistance)
- G7 oraz G20; organizacje (OECD, IMF, OPEC)
- Kraje Globalnej Północy na tle reszty świata – dane, analizy (PKB per capita, eksport, import)
- Wskazanie roli KWR w gospodarce światowej (relacje między KWR-KWR a KWR-KNR na przykładzie USA-Chiny)

Cechy krajów wysoko rozwiniętych

- Duży udział usług w strukturze gospodarczej
- Przemysł high-tech
- Wysoki PKB
- Dobrze rozwinięta infrastruktura
- Niewielki lub ujemny przyrost naturalny

Table 1: Human Development Index and its components

[Read the full explanation of the Human Development Index \(HDI\)](#)

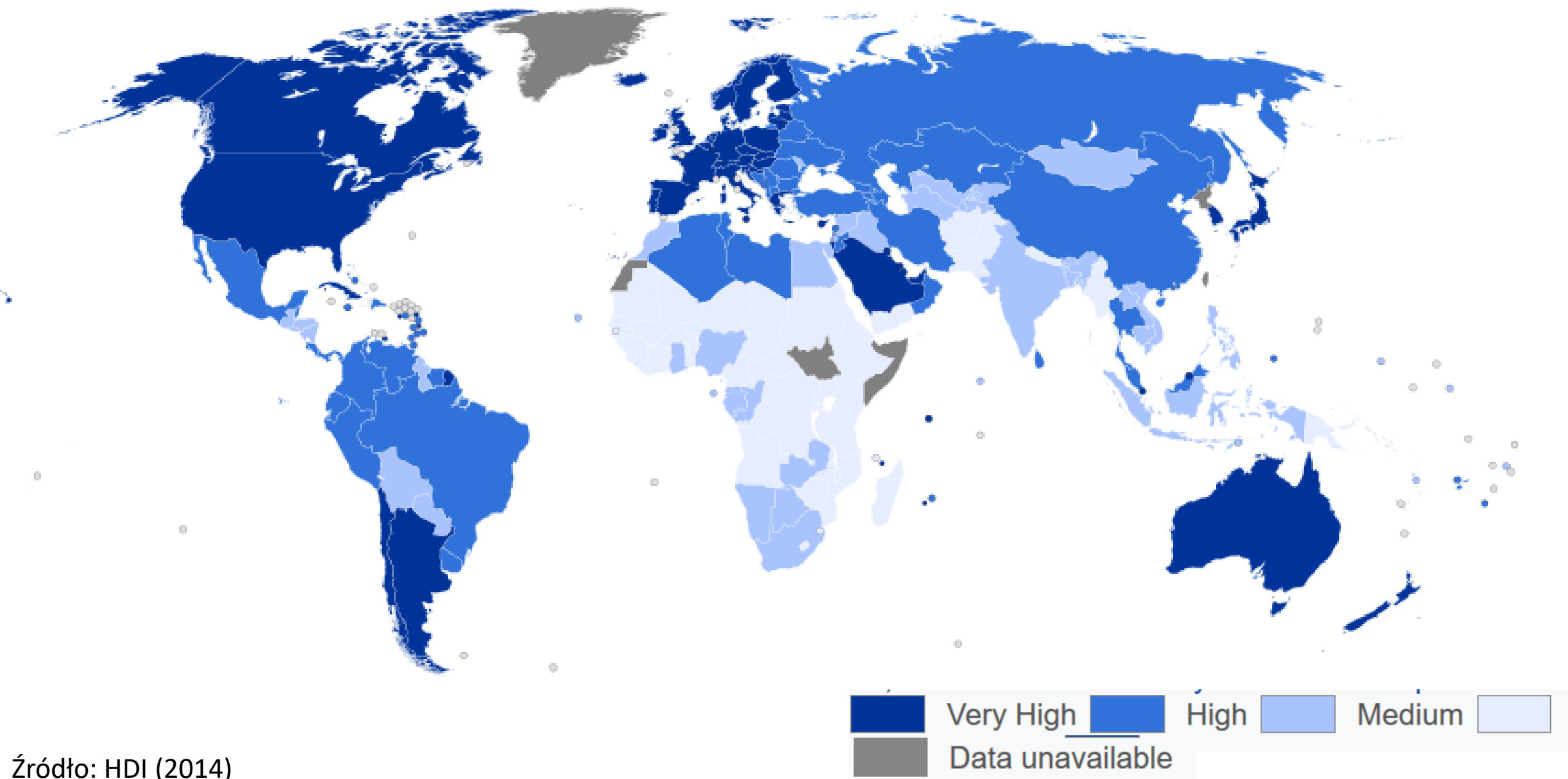
[View the HDI Frequently asked questions](#)

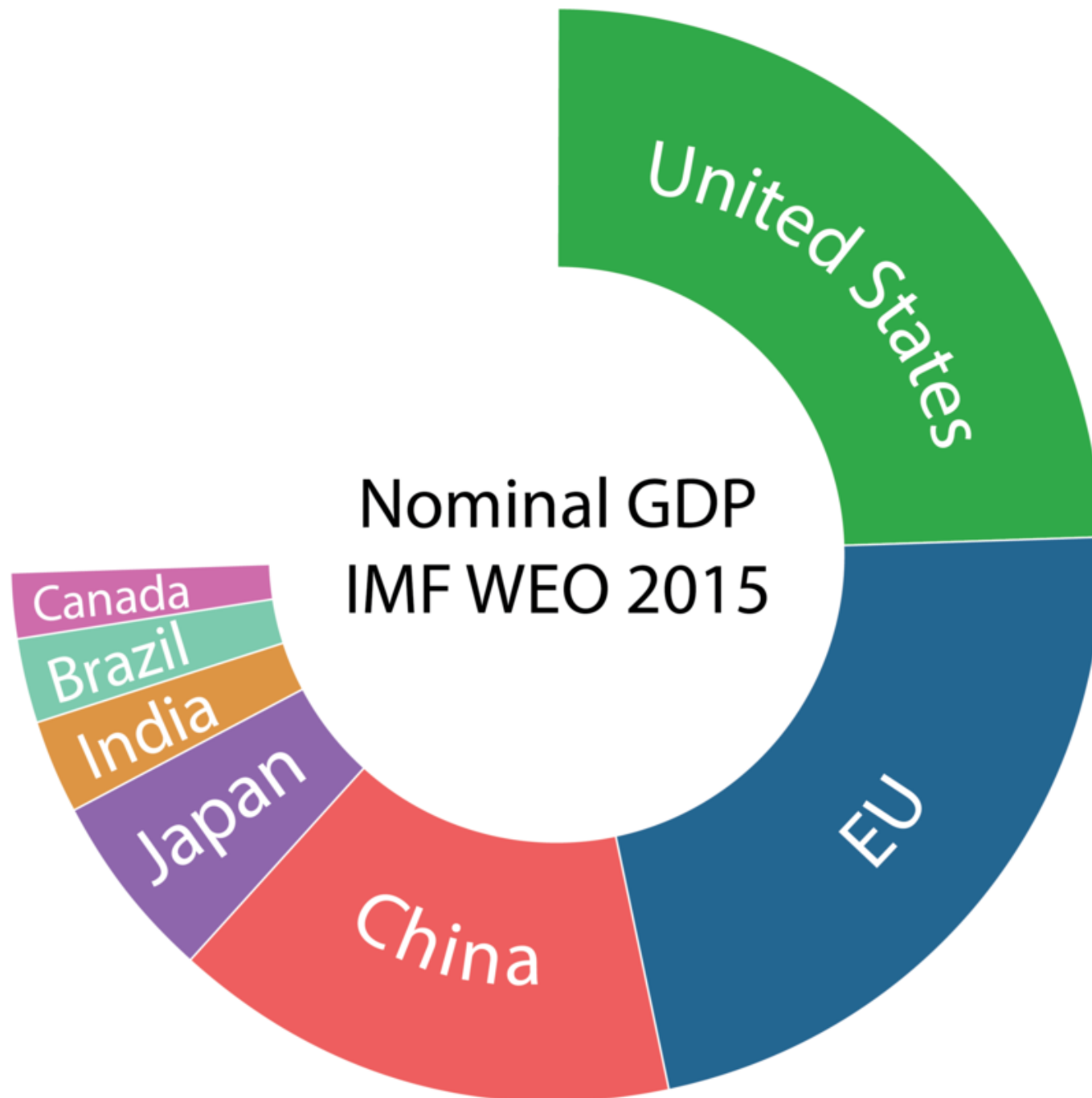
		Human Development Index (HDI)	Life expectancy at birth	Expected years of schooling	Mean years of schooling	Gross national income (GNI) per capita	GNI per capita rank minus HDI rank
HDI rank	Country	Value	(years)	(years)	(years)	(2011 PPP \$)	
		2014	2014	2014 ^a	2014 ^a	2014	2014
	VERY HIGH HUMAN DEVELOPMENT						
1	Norway	0.944	81.6	17.5	12.6 ^b	64,992	5
2	Australia	0.935	82.4	20.2 ^c	13.0	42,261	17
3	Switzerland	0.930	83.0	15.8	12.8	56,431	6
4	Denmark	0.923	80.2	18.7 ^c	12.7	44,025	11
5	Netherlands	0.922	81.6	17.9	11.9	45,435	9
6	Germany	0.916	80.9	16.5	13.1 ^d	43,919	11
6	Ireland	0.916	80.9	18.6 ^c	12.2 ^e	39,568	16
8	United States	0.915	79.4	16.5	12.0	52,047	2

Polska uplasowała się na 36 miejscu z HDI o wartości 0,843

Źródło: <http://hdr.undp.org/en>

Podział państw według HDI

Źródło: <https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Aeroid>

Na podstawie IMF World Economic Outlook

Conceptualization of 'North' and 'South'

The North–South divide between wealthy developed economies and poorer developing countries has been referred to in public debates since the early 1960s,³ but the use of the terms 'North' and 'South' became much more prevalent after the fall of the Berlin wall in 1989. Indeed, after the subsequent dissolution of the Soviet Union, the term 'Second World' lost significance and ultimately led to a simplification of the global world order, whereby the First World became the 'North' and the Third World became the 'South' (Thérien, 1999; Reuveny and Thompson, 2007).

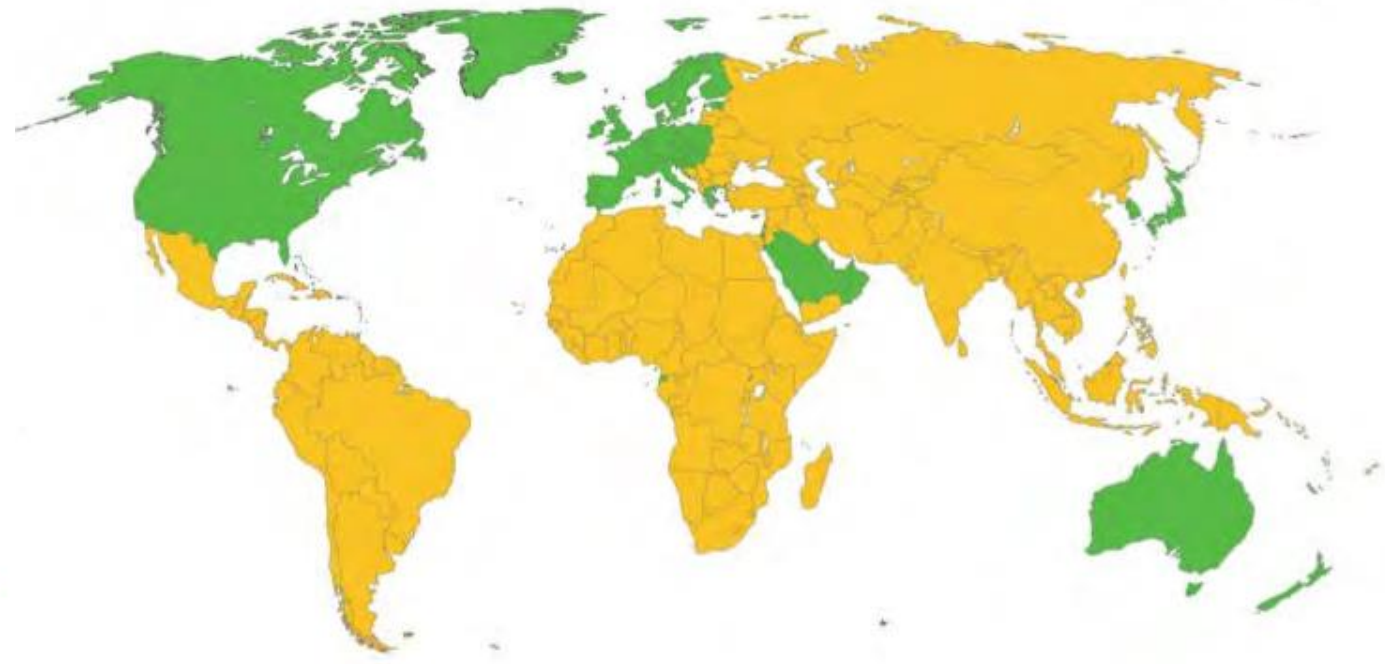
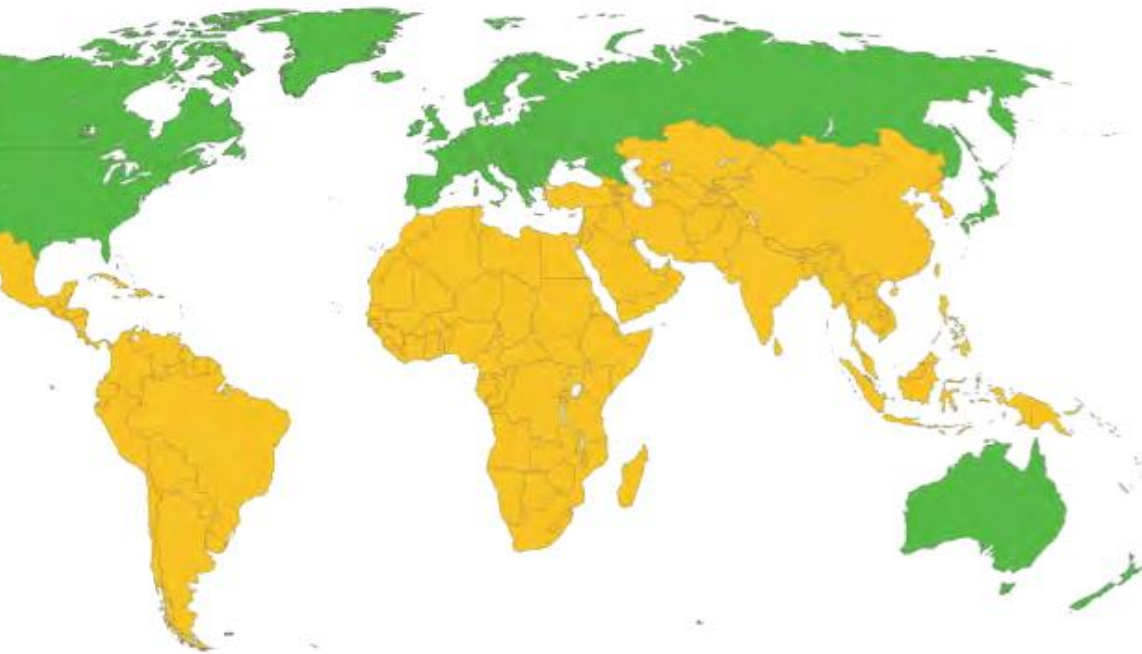
To date, there is no agreement on how best to categorize countries in accordance with the North–South dichotomy. In fact, 'North' and 'South' do not exist, as such, but are only artificial constructs intended to reflect the current global situation with regard to a specific dimension of development. Other ways of categorizing and indexing countries have also been developed (see box 2 on page 47). Moreover, the use of 'North' and 'South' in this context has not captured the popular imagination. In many countries, the terms are used to describe internal divides (for example, in the United Kingdom, they are used in the opposite sense, with the South seen as having greater economic prospects than the relatively impoverished North). In addition, the general public tends to see 'North' and 'South' as a spatial and geographic division of the world, not as an economic

'North' and 'South' as defined by UN DESA, the World Bank and UNDP, 2010

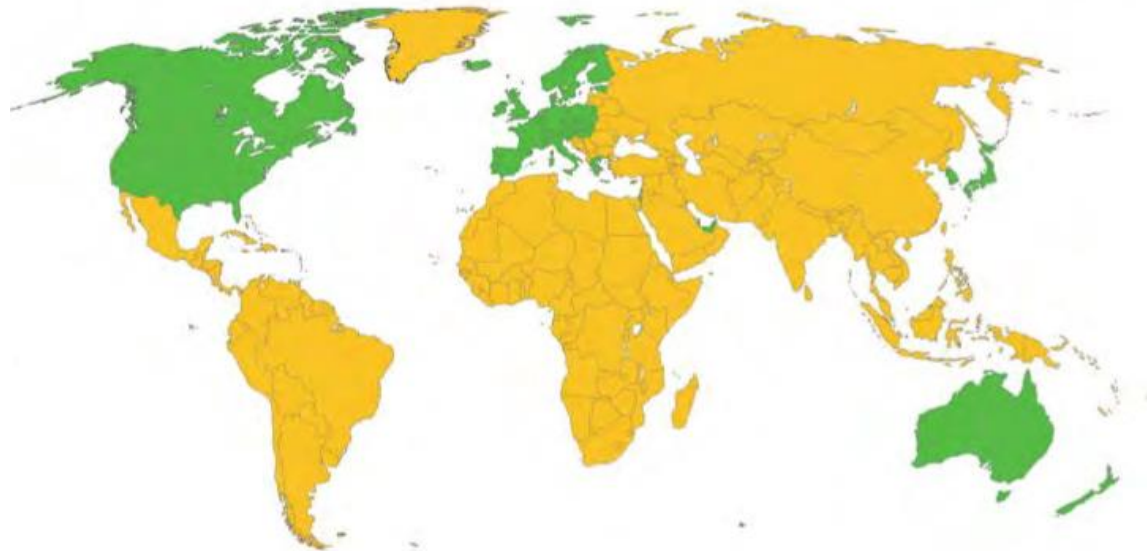
UN DESA	World Bank	UNDP
'South' includes five developing regions: Africa; the Americas (excluding Northern America); the Caribbean; Asia (excluding Japan); and Oceania (excluding Australia and New Zealand).	'South' includes low- and middle-income countries.	'South' includes countries ranking low, medium and high on the HDI.
'North' includes countries/territories in the developed regions: Albania; Andorra; Australia; Austria; Belarus; Belgium; Bermuda; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; Canada; Channel Islands; Croatia; Czech Republic; Denmark; Estonia; Faeroe Islands; Finland; France; Germany; Gibraltar; Greece; Greenland; Holy See; Hungary; Iceland; Ireland; Isle of Man; Italy; Japan; Latvia; Liechtenstein;	'North' includes high-income countries/territories: Andorra, Aruba; Australia; Austria; Bahamas; Bahrain; Barbados; Belgium; Bermuda; Brunei Darussalam; Canada; Cayman Islands; Channel Islands; Croatia; Curaçao; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Equatorial Guinea; Estonia; Faeroe Islands; Finland; France; French Polynesia; Germany; Gibraltar; Greece; Greenland; Guam; Hong Kong, China; Hungary; Iceland;	'North' include countries/territories ranking very high on the HDI: Andorra; Australia; Austria; Bahrain; Barbados; Belgium; Brunei Darussalam; Canada; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Estonia; Finland; France; Germany; Greece; Hong Kong, China; Hungary; Iceland; Ireland; Israel; Italy; Japan; Liechtenstein; Luxembourg; Malta; Netherlands; New Zealand; Norway; Poland; Portugal; Qatar;

UN DESA

World Bank

UNDP

North South

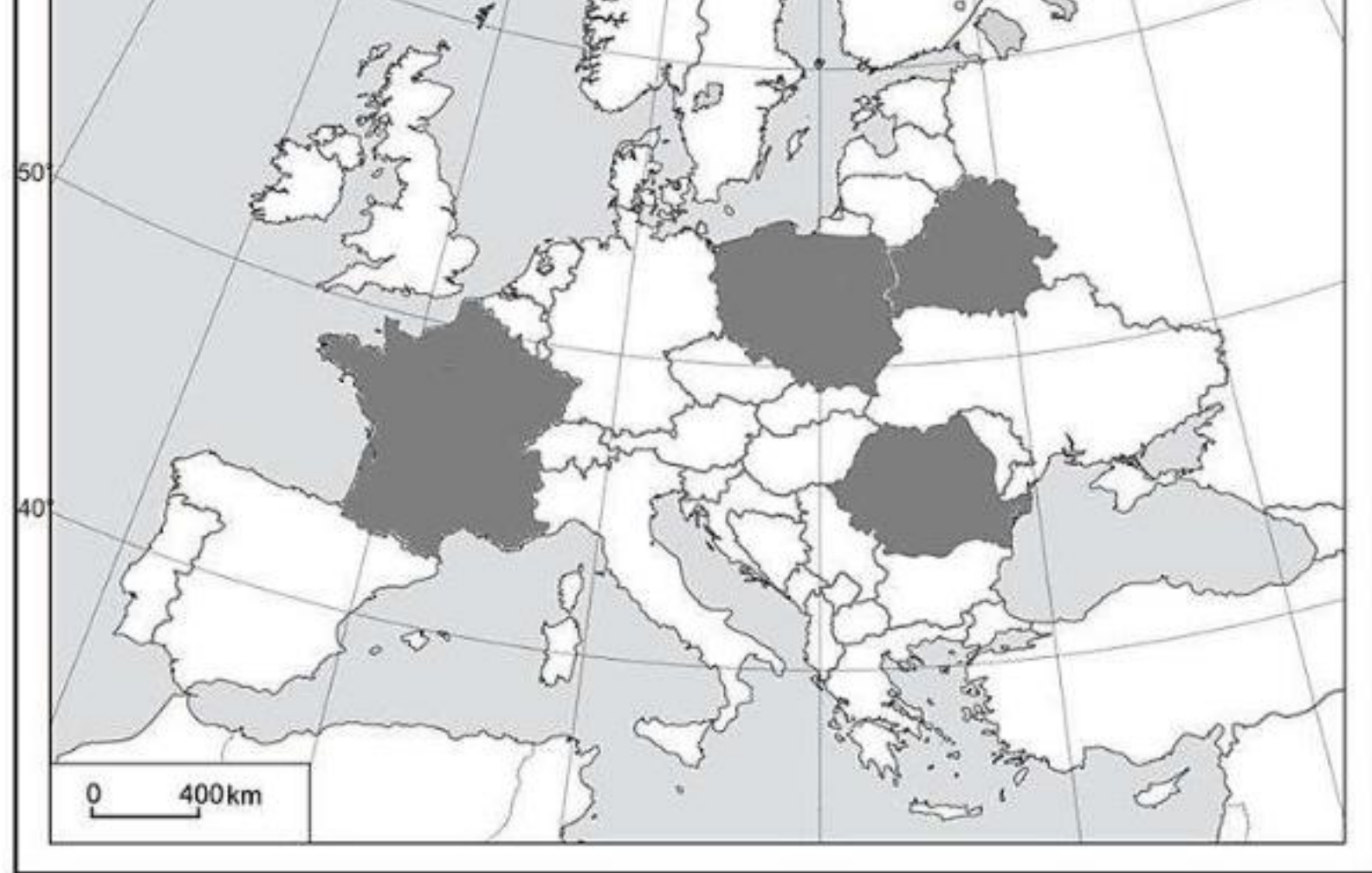
- North' and 'South', using UN DESA, the World Bank and UNDP classifications, 2010

Sources: UN DESA: <http://unstats.un.org/unsd/methods/m49/m49.htm>

World Bank: <http://wdronline.worldbank.org/worldbank/a/incomelevel>

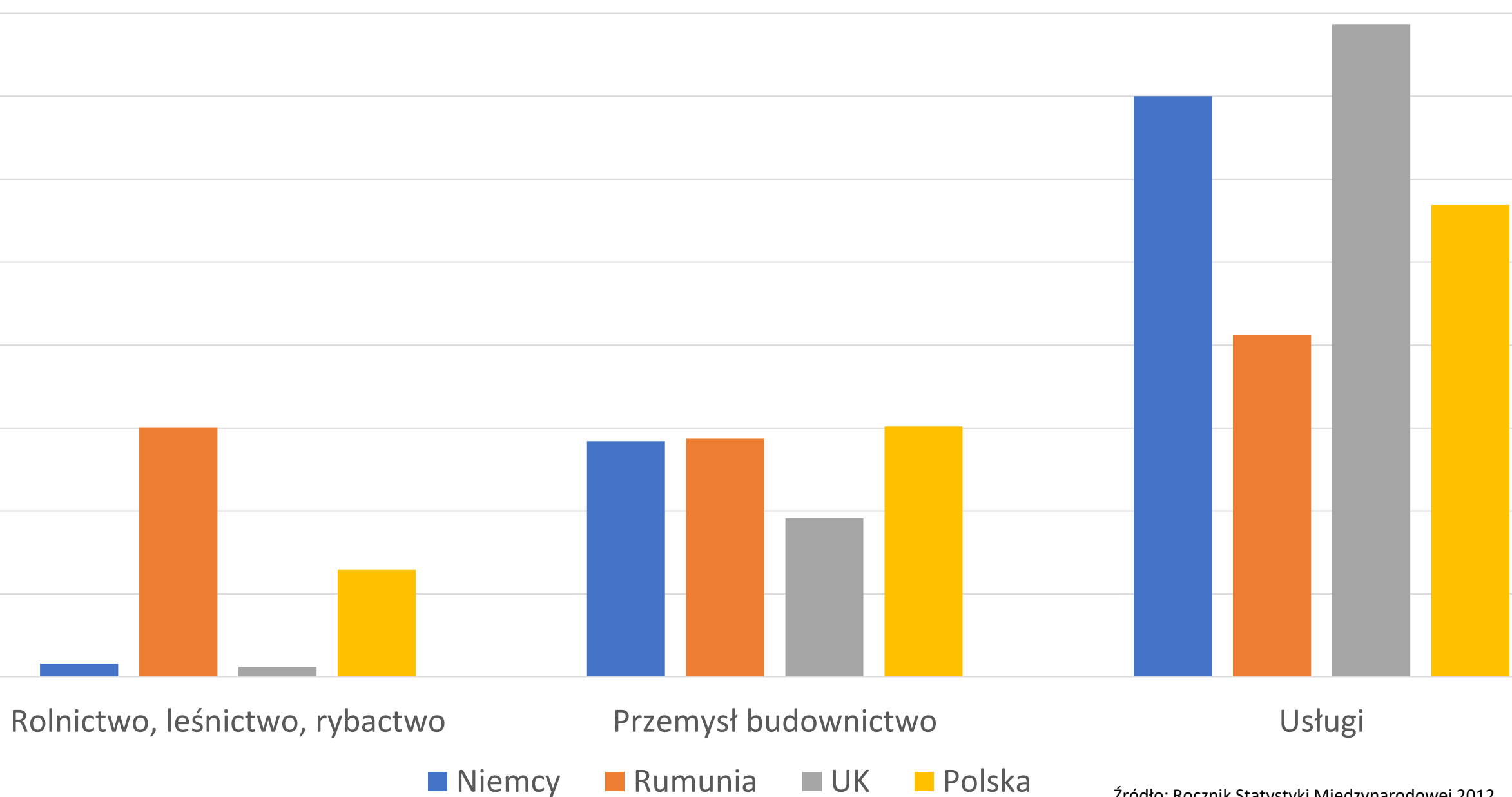
UNDP: <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>

WMR2013

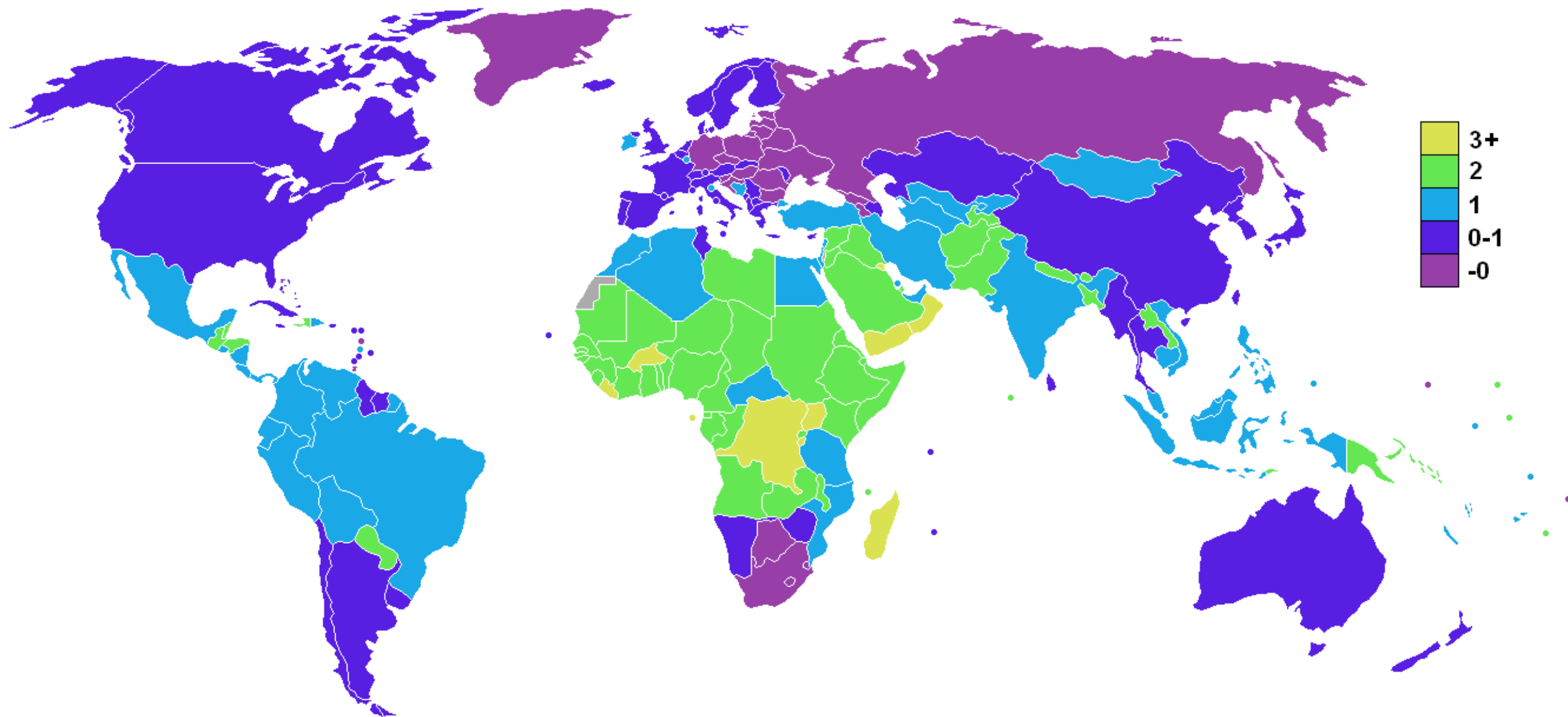
Lp.	Nazwa państwa	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo [%]	Przemysł i budownictwo [%]	Usługi [%]
1.	Polska	4,0	33,1	62,9
2.	Białoruś	8,9	44,1	47,0
3.	Rumunia	7,4	41,1	51,5

Struktura pracujących w % według rodzajów działalności

Źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012

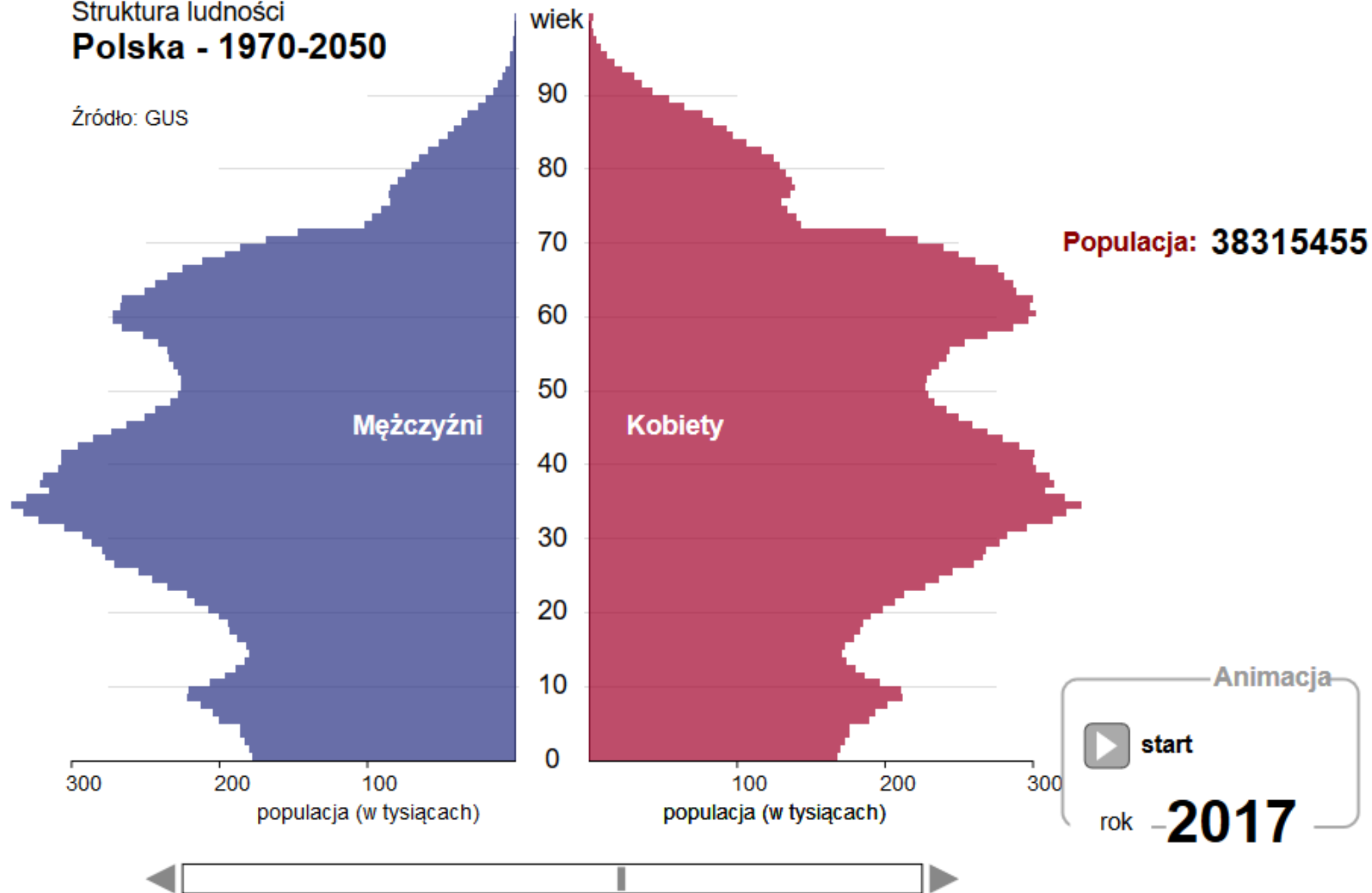
Przyrost naturalny na świecie

Źródło: <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/fields/2002.html> CIA factbook (2006 estimate) [Category: Demographic world maps](#) [Category: Population](#)

Struktura ludności Polska - 1970-2050

Źródło: GUS

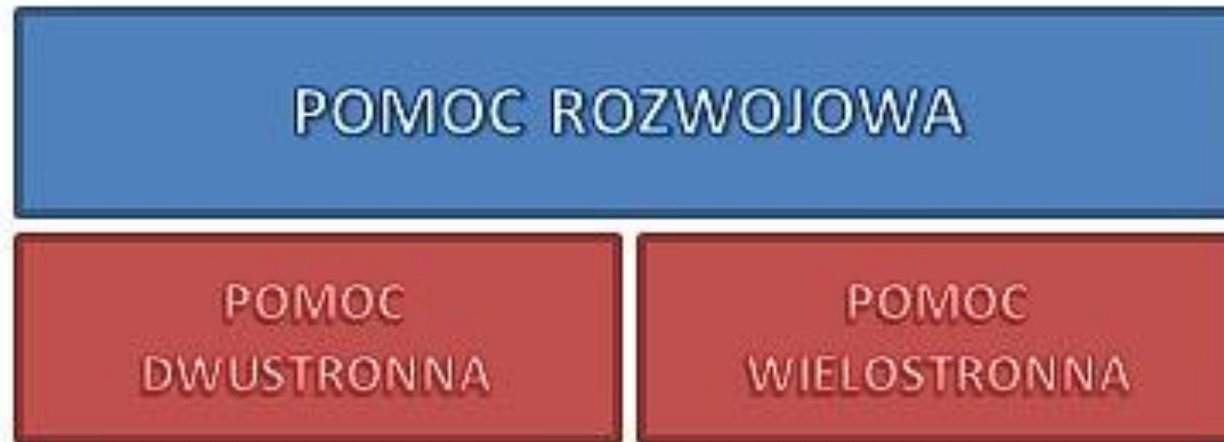

Źródło: stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-piramida/

Oficjalna Pomoc Rozwojowa

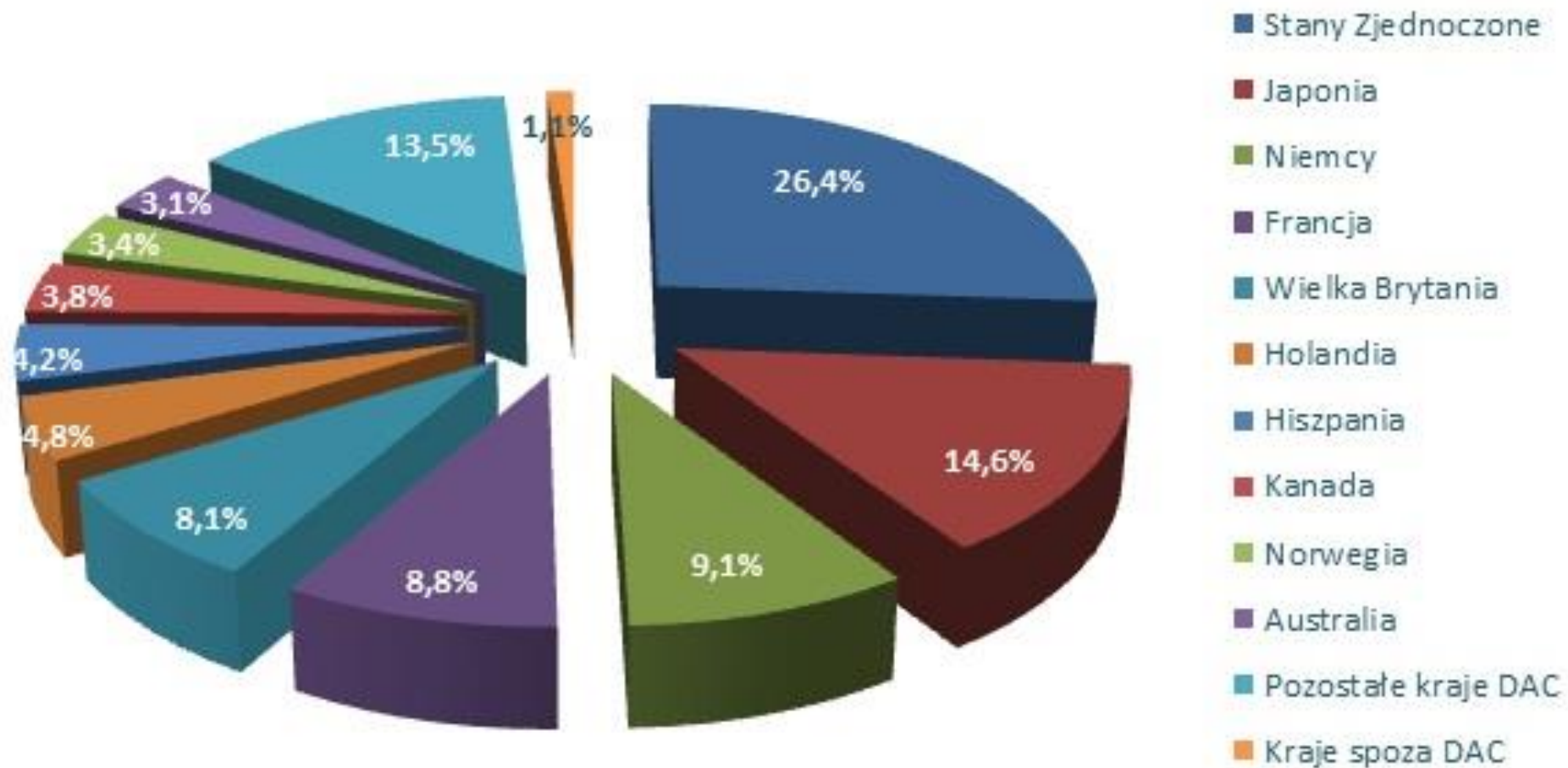
Official Development Assistance (ODA)

- Według OECD są to przepływy finansowe kierowane na rzecz określonej grupy krajów i instytucji wielostronnych przez instytucje państw-dawców, w tym instytucje państwowe i samorządowe.
- Oficjalna Pomoc Rozwojowa jest odpowiedzią krajów rozwiniętych na problemy krajów uboższych, które wynikają z ich niższego poziomu rozwoju. Celem Oficjalnej Pomocy Rozwojowej jest wspieranie rozwoju i dobrobytu krajów rozwijających się. Przepływy finansowe zaliczane są do ODA wówczas, gdy zawierają minimum 25% darowizny. Kryterium uznania pomocy za Oficjalną Pomoc Rozwojową jest obecność kraju-biorcy na liście ustalonej przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD (*Development Assistance Committee, DAC*) – do którego co roku Oficjalna Pomoc Rozwojowa jest raportowana przez państwa-dawców.

W zależności od sposobu realizacji pomocy możemy wyróżnić pomoc dwustronną oraz wielostronną. Pomoc dwustronna jest kierowana bezpośrednio do instytucji, organizacji i osób w kraju partnerskim. Pomoc wielostronna jest udzielana za pośrednictwem instytucji międzynarodowych.

Podział ODA (wg państw-donatorów)

Kraje-biorcy

Na liście krajów-biorców Oficjalnej Pomocy Rozwojowej DAC OECD znajduje się 148 krajów i terytoriów zamorskich. Lista ta jest aktualizowana przez OECD co trzy lata. Są to kraje o niskim i średnim poziomie dochodu narodowego brutto per capita według Banku Światowego, wyłączając kraje-członkowskie G8, kraje Unii Europejskiej i kraje objęte akcesją do UE. Lista zawiera również kraje naj słabiej rozwinięte (ang. *Least Developed Countries*, LCDs) zdefiniowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Chart IV-37 ♦ DAC List of ODA Recipients (Countries and Regions)

(Applied to 2014–2016 disbursements)

Least Developed Countries (LDCs) (48 countries)		Other Low Income Countries (LICs) (per capita GNI ≤ US\$1,045)	Lower Middle Income Countries and Territories (LMICs) (per capita GNI US\$1,046 - 4,125)		Upper Middle Income Countries and Territories (UMICs) (per capita GNI US\$4,126–12,745)	
Afghanistan	Nepal	Kenya	Armenia	Sri Lanka	Albania	Libya
Angola	Niger	[North Korea]	Bolivia	Swaziland	Algeria	Malaysia
Bangladesh	Rwanda	Tajikistan	Cabo Verde	Syria	Antigua and Barbuda	Maldives
Benin	Sao Tome and Principe	Zimbabwe	Cameroon	[Tokelau]	Argentina	Marshall
Bhutan	Senegal		Côte d'Ivoire	Ukraine	Azerbaijan	Mauritius
Burkina Faso	Sierra Leone		Egypt	Uzbekistan	Belarus	Mexico
Burundi	Solomon		El Salvador	Viet Nam	Belize	Montenegro
Cambodia	Somalia		Federated States of Micronesia		Bosnia and Herzegovina	[Montserrat]
Central Africa	South Sudan		Georgia		Botswana	Namibia
Chad	Sudan		Ghana		Brazil	Nauru
Comoros	Tanzania		Guatemala		Chile	Niue
Democratic Republic of the Congo	The Gambia		Guyana		China	Palau
Djibouti	Timor-Leste		Honduras		Columbia	Panama
Equatorial Guinea	Togo		India		Cook	Peru
Eritrea	Tuvalu		Indonesia		Costa Rica	Saint Helena
Ethiopia	Uganda		Kosovo		Cuba	Saint Lucia
Guinea	Vanuatu		Kyrgyz Republic		Dominica	Saint Vincent
Guinea-Bissau	Yemen		Moldova		Dominican Republic	Serbia
Haiti	Zambia		Mongolia		Ecuador	Seychelles
Kiribati			Morocco		Fiji	South Africa
Laos			Nicaragua		Former Yugoslav Republic of Macedonia	Suriname
Lesotho			Nigeria		Gabon	Thailand
Liberia			Pakistan		Grenada	Tonga
Madagascar			[Palestinian Territories]		Iran	Tunisia
Malawi			Papua New Guinea		Iraq	Turkey
Mali			Paraguay		Jamaica	Turkmenistan
Mauritania			Philippines		Jordan	Uruguay
Mozambique			Republic of Congo		Kazakhstan	Venezuela
Myanmar			Samoa		Lebanon	[Wallis and Futuna Islands]

Source: DAC documents

*1 Square brackets [] denote region names.

*2 GNI values are from 2013.

*3 [Anguilla] and Saint Christopher and Nevis graduated in 2014.

Źródło: <http://www.mofa.go.jp>

Na podstawie OECD

Typy pomocy rozwojowej:

- Pomoc międzynarodowa (*international aid*),
- Pomoc projektowa (*project aid*),
- Pomoc programowa (*programme aid*),
- Pomoc żywnościowa (*food aid*),
- Pomoc wiązana (*tied aid*),
- Pomoc techniczna (*technical assistance*),
- Kredyty, pożyczki i umorzenia (*concessional loans*),
- Wsparcie budżetowe (*budget support*).

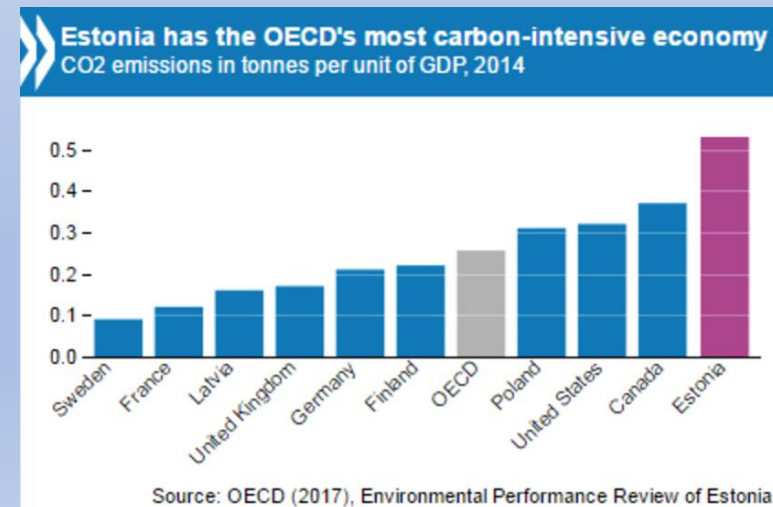
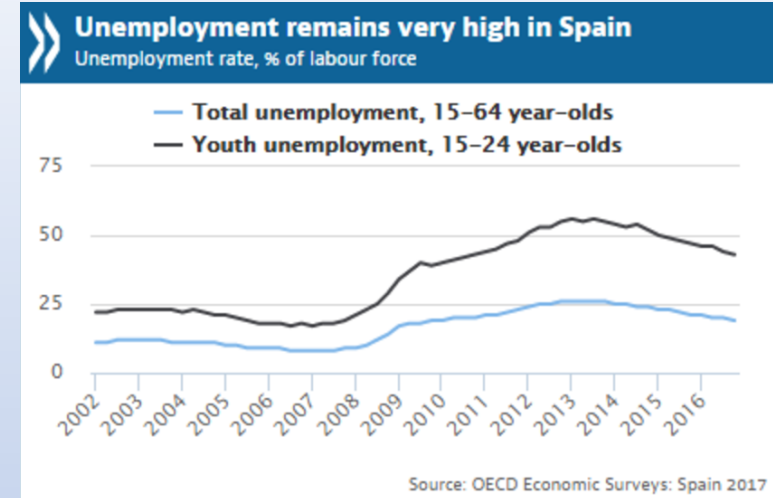
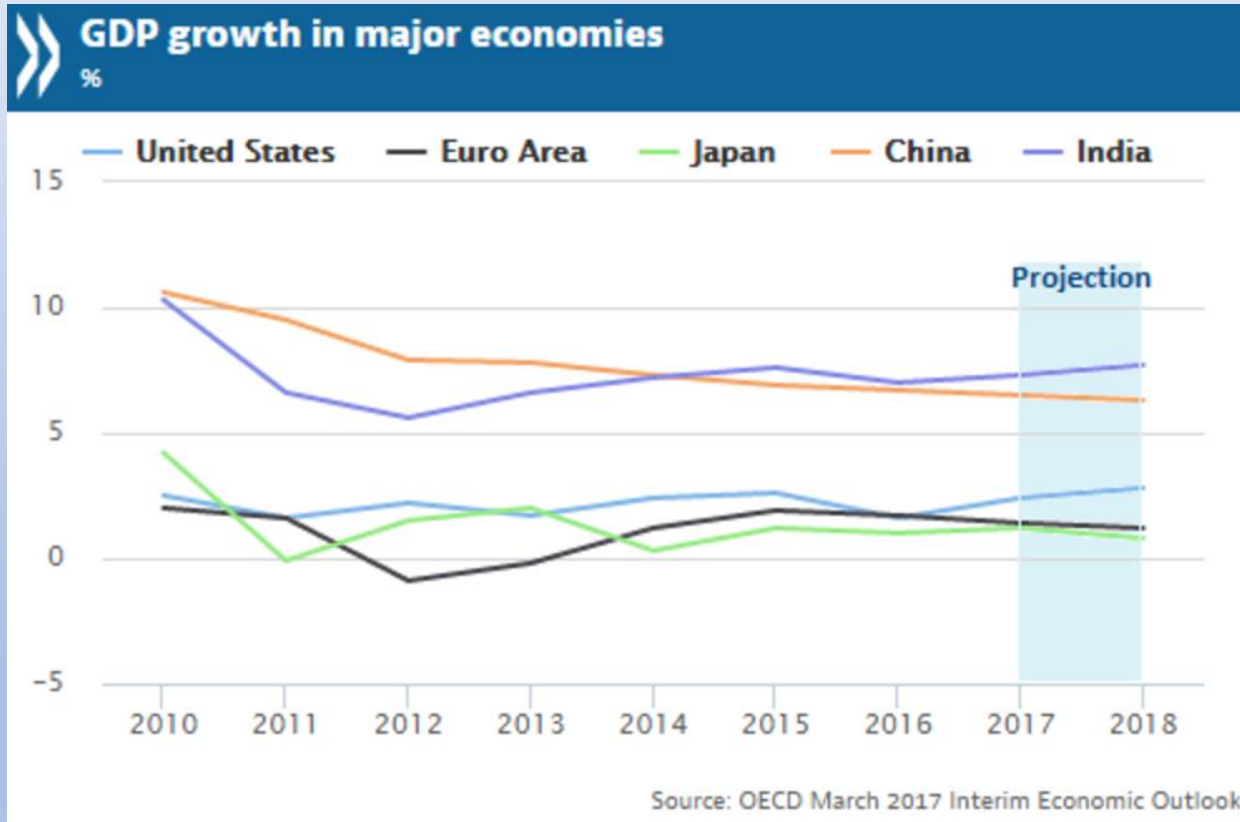
G7 i G20 – rola, cele

	Stany Zjednoczone
	Prezydent Donald Trump
	Francja
	Prezydent François Hollande
	Japonia
	Premier Shinzō Abe
	Kanada
	Premier Justin Trudeau
	Niemcy
	Kancelarz Angela Merkel
	Rosja
	Prezydent Władimir Putin (zawieszone)
	Wielka Brytania
	Premier Theresa May
	Włochy
	Premier Paolo Gentiloni
Dodatkowo	
	Unia Europejska
	Przewodniczący KE
	Jean-Claude Juncker
	Przewodniczący RE
	Donald Tusk

Członkowie G20:

1. Arabia Saudyjska
2. Argentyna
3. Australia
4. Brazylia
5. Chiny
6. Francja
7. Indie
8. Indonezja
9. Japonia
10. Kanada
11. Korea Południowa
12. Meksyk
13. Niemcy
14. Południowa Afryka
15. Rosja
16. Stany Zjednoczone
17. Turcja
18. Unia Europejska
19. Wielka Brytania
20. Włochy

OECD

OECD Consumer Price Index

Paris, 7 March 2017

Consumer prices, OECD countries, selected items
January 2017, percentage change on the same month of the previous year

	All items		Food	Energy	All items non food non energy
	CPI	HICP	CPI	CPI	CPI
OECD-Total	2.3		0.4	8.5	1.9
G7	2.0		-0.5	8.2	1.6
European Union (HICP)		1.7	1.7	7.2	0.9
Euro area (HICP)		1.8	1.8	8.1	0.9
Australia ¹	1.5		1.6	1.5	1.5
Austria	2.0	2.1	1.7	6.3	1.6
Belgium	2.6	3.1	2.2	11.2	1.7
Canada	2.1		-4.0	12.1	1.9
Chile	2.8		2.4	6.4	2.5
Czech Republic	2.2	2.3	3.5	1.4	2.0
Denmark	0.9	0.7	2.0	3.5	0.5
Estonia	2.6	2.8	3.7	7.4	1.2
Finland	0.8	0.9	-2.4	8.6	0.8
France	1.3	1.6	1.4	9.8	0.5
Germany	1.9	1.9	3.0	5.9	1.2
Greece	1.2	1.5	1.1	20.1	-1.8
Hungary	2.3	2.4	1.2	7.6	1.4
Iceland	1.9	-0.6	-0.6	4.7	2.1
Ireland	0.3	0.2	-2.4	6.0	0.1
Israel	0.1		-1.6	5.1	0.0
Italy	1.0	1.0	2.3	2.6	0.5
Japan	0.4		2.2	-0.8	0.2
Korea	2.0		5.3	-0.1	1.7
Latvia	2.9	2.9	6.2	3.2	1.6
Luxembourg	1.7	2.5	2.6	7.2	1.1
Mexico	4.7		3.2	16.2	3.5
Netherlands	1.7	1.6	1.5	4.5	1.4
New Zealand ¹	1.3		0.2	1.0	1.6
Norway	2.8	2.9	2.0	9.5	2.4
Poland	1.4	1.4	1.5	4.3	0.6
Portugal	1.3	1.3	1.3	7.4	0.5
Slovak Republic	0.7	0.9	1.5	-3.4	2.3
Slovenia	1.3	1.5	2.8	5.6	0.2
Spain	3.0	2.9	1.0	17.5	1.2
Sweden	1.4	1.5	1.7	6.8	1.3
Switzerland	0.3	0.3	0.9	8.1	-0.2
Turkey	9.2	9.0	7.8	11.9	9.4
United Kingdom		1.8	-0.5	7.5	1.6
United States	2.5		-1.9	10.8	2.3

¹ Percentage change Q4 2015 to Q4 2016

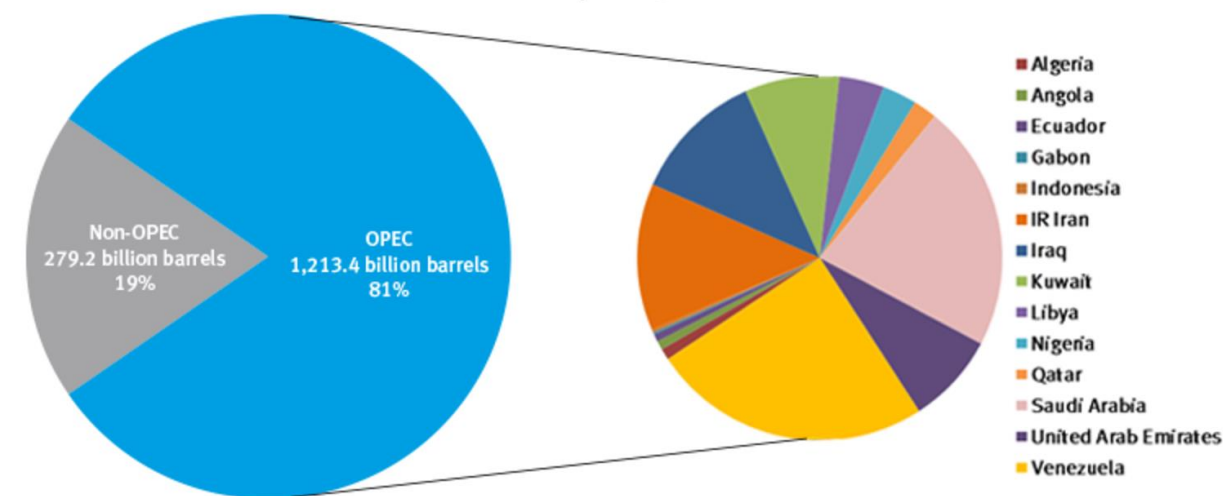
...: not available

OPEC

- **Do OPEC obecnie należą (w nawiasie rok przystąpienia):**

- Algieria (1969),
- Angola (2007),
- Arabia Saudyjska (1960),
- Ekwador (1973–1992 i ponownie od 24 października 2007),
- Gabon (1975–1994 i ponownie od lipca 2016)
- Indonezja (1962–2008 i ponownie od 1 stycznia 2016)
- Irak (1960),
- Iran (1960),
- Katar (1961),
- Kuwejt (1960),
- Libia (1962),
- Nigeria (1971),
- Wenezuela (1960),
- Zjednoczone Emiraty Arabskie (1967).

OPEC share of world crude oil reserves, 2015

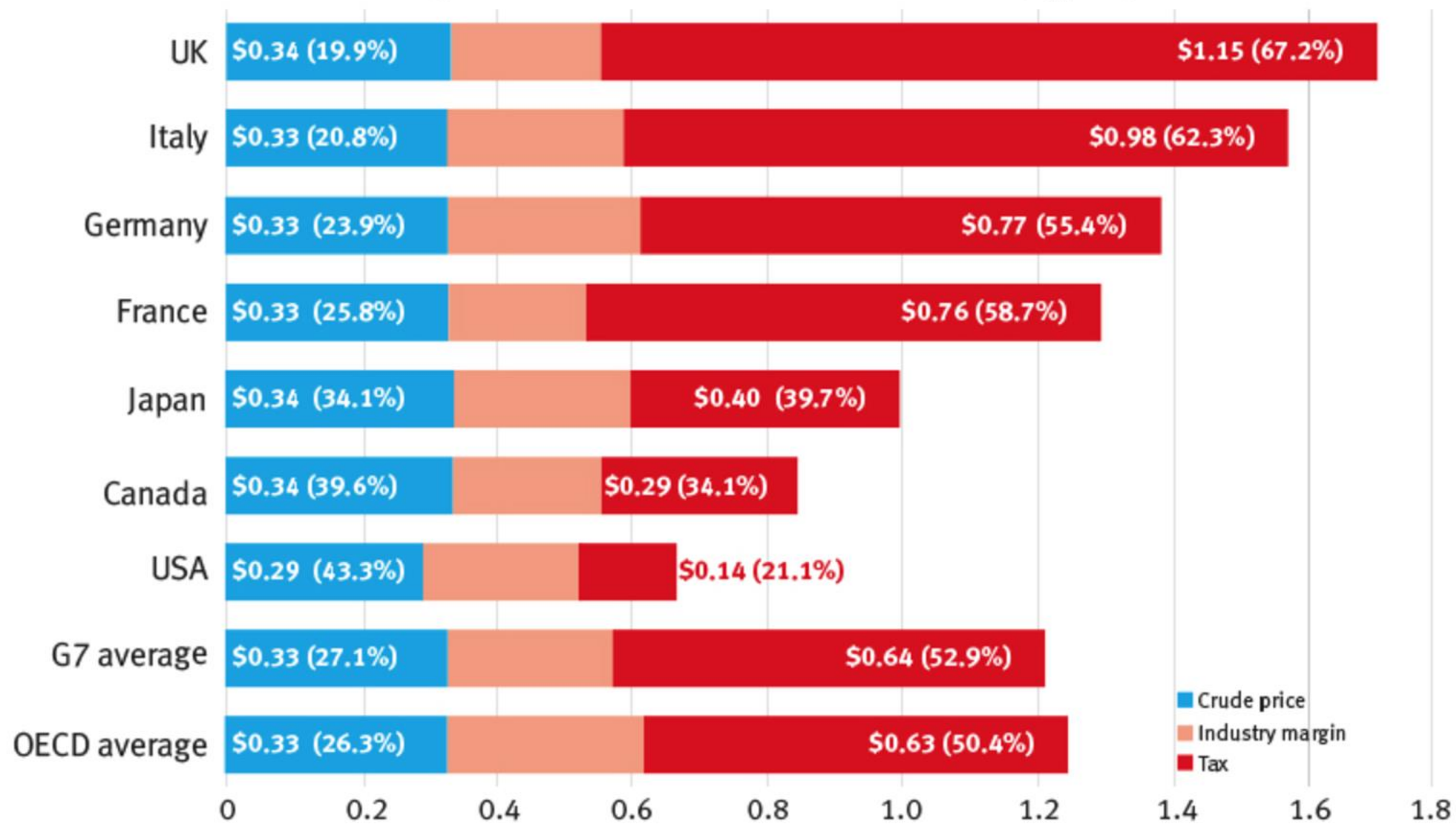

OPEC proven crude oil reserves , at end 2015 (billion barrels, OPEC share)

Venezuela	300.88	24.8%	Kuwait	101.50	8.4%	Qatar	25.24	2.1%	Indonesia	3.23	0.3%
Saudi Arabia	266.46	22.0%	United Arab Emirates	97.80	8.1%	Algeria	12.20	1.0%	Gabon	2.00	0.2%
IR Iran	158.40	13.1%	Libya	48.36	4.0%	Angola	9.52	0.8%			
Iraq	142.50	11.7%	Nigeria	37.06	3.1%	Ecuador	8.27	0.7%			

Source: OPEC Annual Statistical Bulletin 2016.

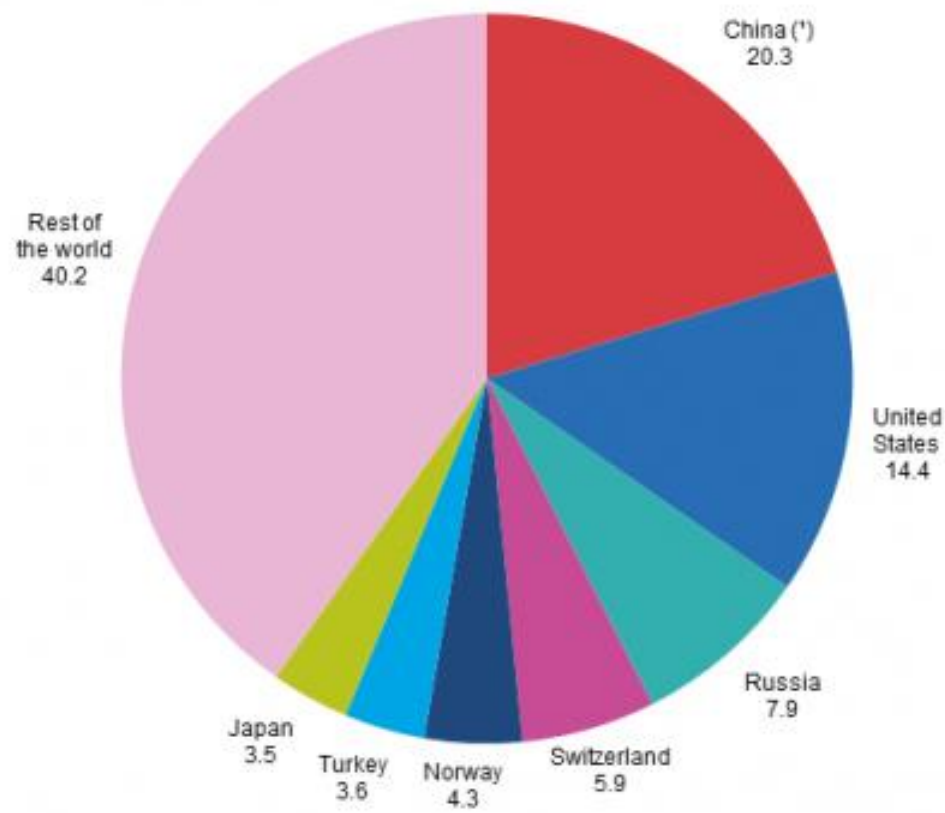
Who got what from a litre of oil in 2015, (\$/litre)

IMF

Rank ↕	IMF Member country ↕	Quota: millions of SDRs ↕	Quota: percentage of the total ↕
1	 United States	82,994.2	17.68
2	 Japan	30,820.5	6.56
3	 China	30,482.9	6.49
4	 Germany	26,634.4	5.67
5	 United Kingdom	20,155.1	4.29
6	 France	20,155.1	4.29
7	 Italy	15,070.0	3.21
8	 India	13,114.4	2.79
9	 Russia	12,903.7	2.75
10	 Brazil	11,042.0	2.35
11	 Canada	11,023.9	2.35
12	 Saudi Arabia	9,992.6	2.13
13	 Spain	9,535.5	2.03
14	 Mexico	8,912.7	1.90
15	 Netherlands	8,736.5	1.86
16	 South Korea	8,582.7	1.83
17	 Australia	6,572.4	1.40
18	 Belgium	6,410.7	1.37
19	 Switzerland	5,771.1	1.23
20	 Indonesia	4,648.4	0.99

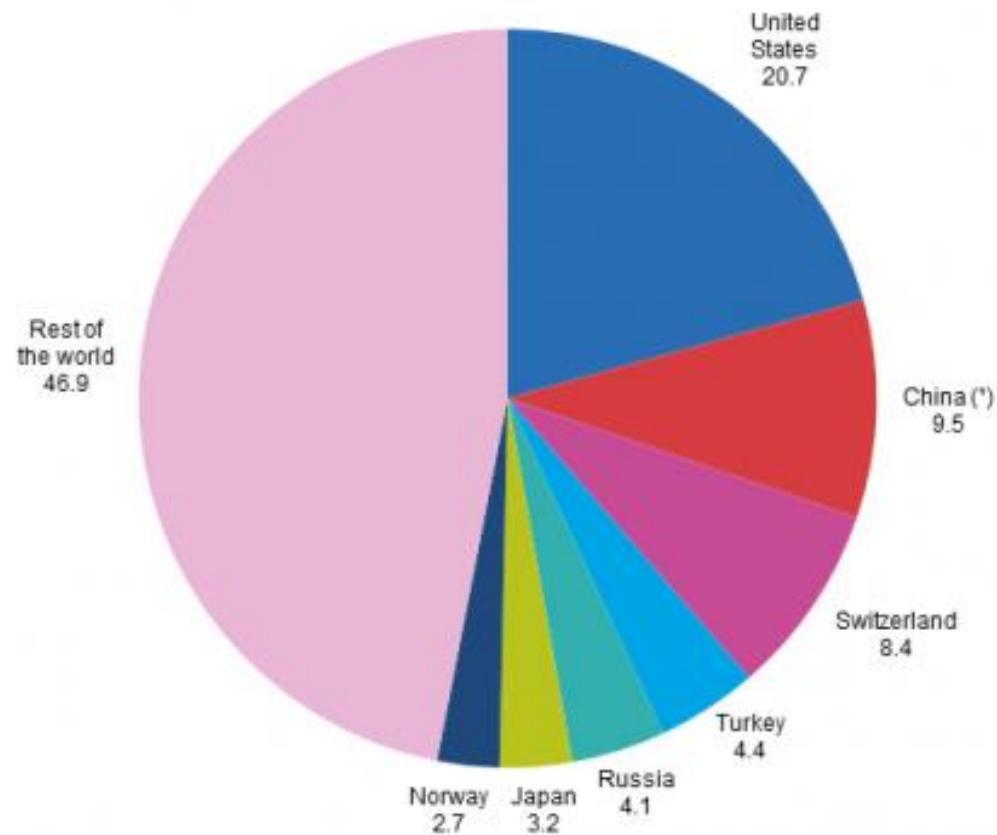
File:Main trading partners for imports, EU-28, 2015 (% share of extra EU-28 imports) YB16.png

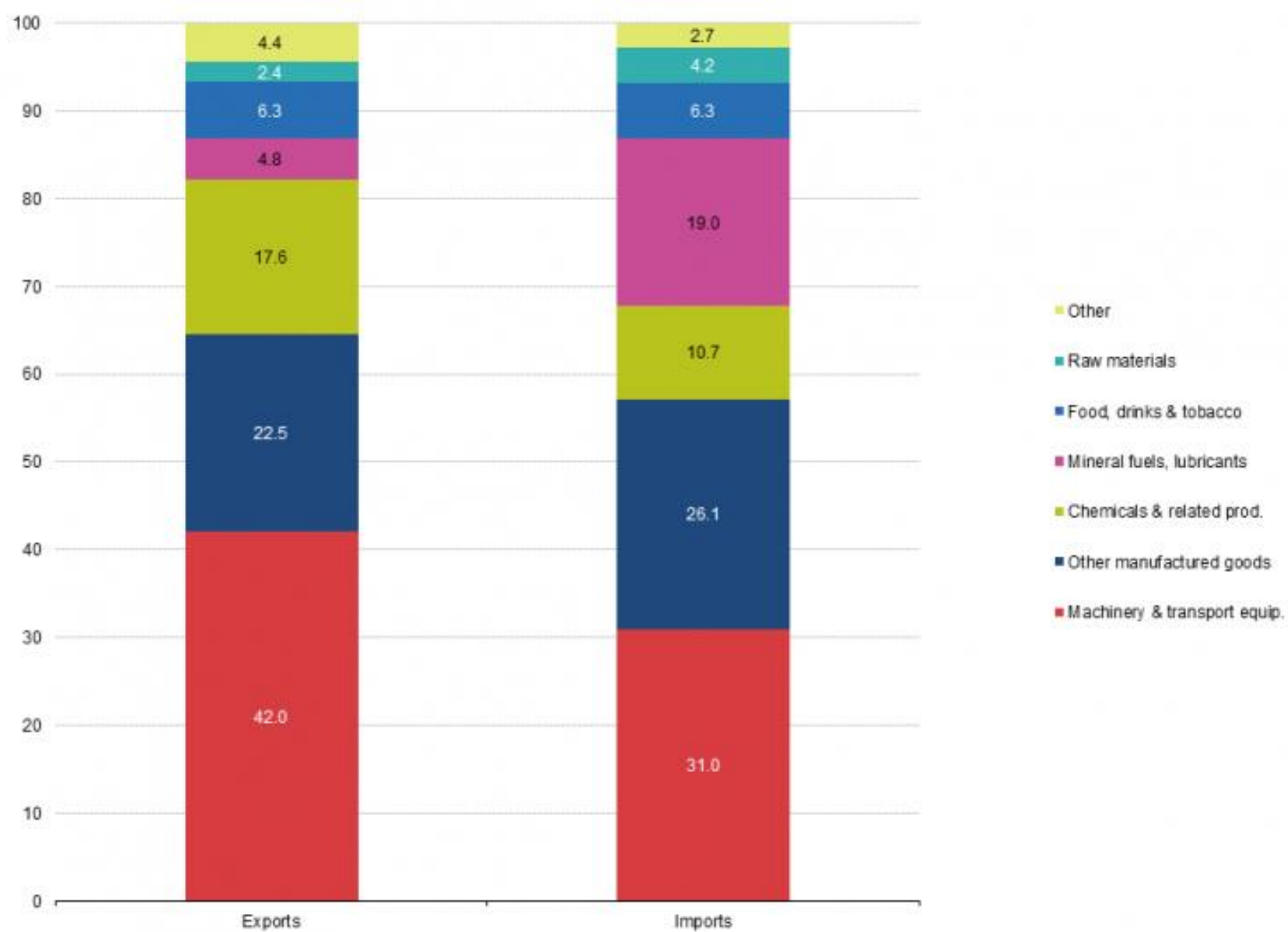
[File](#)[File history](#)[File usage](#)

File:Main trading partners for exports, EU-28, 2015 (% share of extra EU-28 exports) YB16.png

[File](#) [File history](#) [File usage](#)

Chiny – USA

- W 2014 r. Stany Zjednoczone straciły pierwsze miejsce wśród największych gospodarek światowych na rzecz Chin (na podstawie PKB liczonego metodą parytetu siły nabywczej).
- Stany Zjednoczone to kraj o największym wpływie na funkcjonowanie gospodarki światowej.
- USA ma bardzo wysoką pozycję na rynku finansowym, udział w tworzeniu postępu technologicznego oraz rynku mediów.
- Chiny to największy eksporter na świecie i drugi pod względem wielkości importer.

Historia współpracy

- W 1979 r. Chiny i Stany Zjednoczone podpisały układ o wymianie handlowej, przyznając sobie status najwyższego uprzywilejowania.
- 1989 r. miała miejsce masakra na placu Tienanmen, a w wyniku tego zdarzenia nałożono na Chiny sankcje gospodarcze. Relacje USA-Chiny uległy oziębieniu.
- W listopadzie 1999 roku Chiny przystąpiły do Światowej Organizacji Handlu. Rok później Izba Reprezentantów przyznała Chinom stałe normalne stosunki handlowe.
- W 2012 roku Obama ogłosił „zwrot ku Azji”, decyzja ta związana była z agresywną polityką Pekinu.

Gross domestic product 2015, PPP

<i>Ranking</i>	<i>Economy</i>	(millions of international dollars)
1	China	19,814,369
2	United States	18,036,648
3	India	7,998,278
4	Japan	5,175,259
5	Germany	3,857,073
6	Russian Federation	3,579,826
7	Brazil	3,198,898
8	Indonesia	2,848,028
9	United Kingdom	2,700,547
10	France	2,647,706
11	Mexico	2,193,399
12	Italy	2,190,679
13	Korea, Rep.	1,748,776
14	Saudi Arabia	1,688,633
15	Spain	1,602,660
16	Canada	1,588,596
17	Turkey	1,542,555
18	Iran, Islamic Rep.	1,358,795
19	Thailand	1,110,458
20	Nigeria	1,093,921

Gross domestic product 2015

<i>Ranking</i>	<i>Economy</i>	<i>(millions of US dollars)</i>
1	United States	18,036,648
2	China	11,007,721
3	Japan	4,383,076
4	Germany	3,363,447
5	United Kingdom	2,858,003
6	France	2,418,836
7	India	2,095,398
8	Italy	1,821,497
9	Brazil	1,774,725
10	Canada	1,550,537
11	Korea, Rep.	1,377,873
12	Australia	1,339,141
13	Russian Federation	1,331,208 ^a
14	Spain	1,199,057
15	Mexico	1,143,793
16	Indonesia	861,934
17	Netherlands	750,284
18	Turkey	717,880
19	Switzerland	670,790
20	Saudi Arabia	646,002

W jaki sposób USA wspiera państwa słabiej rozwinięte?

USA wspiera finansowo ok. $\frac{3}{4}$ świata. W 2014 roku największa część puli 35 mld dolarów pochłonęły programy wspierające służbę zdrowia (**8,4 mld dolarów**). Sporo funduszy przeznaczono na dofinansowanie wojska (**5,9 mld dolarów**). Na trzecim miejscu znalazły się programy dotyczące wsparcia ekonomicznego (**4,6 mld dolarów**). Pokażną kwotę, bo **2,5 mld dolarów** pochłonęła pomoc rozwojowa. Celem tej ostatniej formy pomocy jest zniwelowanie różnic w poziomie rozwoju na świecie poprzez podniesienie jakości życia w krajach słabiej rozwiniętych.

Kraje wysoko rozwinięte bardzo często przenoszą produkcję do Azji ze względu na niższe koszty produkcji, znacznie wyższą efektywność pracy oraz niższe podatki. Dzięki temu tworzą tam nowe miejsca pracy, wspierają PKB słabiej rozwiniętych krajów i odpowiadają na potrzeby rynku.

Źródła

- <http://www.worldbank.org/>
- <http://hdr.undp.org/en> Human Development Reports
- <https://www.oecd.org/>
- <http://www.imf.org/external/data.htm> International Monetary Fund
- <http://ec.europa.eu/eurostat>
- World Economic Outlook
- https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr2013_en.pdf - World Migration Report 2013
- Makroekonomia wyd. 2007 David Begg
- Ekonomia Międzynarodowa wyd. 2017 A. Budnikowski